

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3434/2022
02.03.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник адвокат Стеван Јаковљевић из ..., против тужене Републике Србије – Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Дирекција за водне путеве, Лучка капетанија Београд, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4522/21 од 01.12.2021. године, у седници одржаној дана 02.03.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4522/21 од 01.12.2021. године и пресуда Вишег суда у Београду П 18893/18 од 21.01.2021. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 18893/18 од 21.01.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљених зарада за период од 04.03.2013. године до 02.03.2018. године исплати износ од 17.983.017,50 динара са законском затезном каматом почев од 01.08.2020. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 270.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4522/21 од 01.12.2021. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 18893/18 од 21.01.2021. године.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Лучке капетаније Београд ...-...-.../...-... од 14.03.2014. године, у поступку обнављања овлашћења тужиоца о оспособљености ..., одузето је и обрисано из записника овлашћење о оспособљености ... са машинским комплексом погонске снаге од 3000kw или јачем STCW ознака А-3/2 према одредбама Међународне конвенције о стандардима за обуку, издавање овлашћења и држање страже помораца 1978. године са каснијим изменама које овлашћење је издато тужиоцу 1978. године под бројем ...-...-.../...-... (сер. бр. ...). Наведено решење је донето из разлога што је у поступку провере сертификата Лучка капетанија Бар обавестила Лучку капетанију Београд да сертификат ... са машинским комплексом погонске снаге од 21.12.2005. године наводно није издато у Лучкој капетанији Бар (који сертификат је наводно тужилац приложио). Назначено решење је постало коначно у управном поступку, с обзиром да тужилац није изјавио жалбу. Међутим, у току 2015. године Лучкој капетанији Бар обратио се тужилац са захтевом за издавање овлашћења о оспособљености за ... са машинским комплексом погонске снаге од 3000kw или јачем. Решењем Лучке капетаније Београд ...-...-.../...-... од 23.04.2014. године његов захтев је одбијен због тога што не испуњава све законом прописане услове. Према разлозима тог решења захтев је одбијен, јер тужилац није приложио доказ о највишем до сада стеченом знању у поморству које је валидно и аутентично и то овлашћење о оспособљености официра пловидбене страже на броду са машинским комплексом погонске снаге од 750kw или јачем издатом од стране Лучке капетаније Београд, а није приложио ни доказ о испуњавању других стандарда оспособљености (потврду о оспособљености – заштите морске средине, потврду о оспособљености – управљања људским ресурсима у машинском одељењу, потврду о оспособљености примена вештине руковођења, управљање посадом, као и унапређење тимског рада на броду – управљачки ниво, лично преживљавање на мору, те друге потврде, али ни доказ о важећем лекарском прегледу за поморце). Одлучујући о жалби тужиоца, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је решењем број ...-...-.../...-... од 29.12.2015. године поништило решење Лучке капетаније од 23.04.2014. године и предмет вратио првостепеном органу на поновни поступак. Према разлозима другостепеног органа који су наведени у том решењу, првостепени орган је пропустио да позове жалиоца да допуни захтев са тачно наведеним доказима који се прилажу уз предметни захтев који су прописани чланом 119. став 3. Уредбе о звањима условима за стицање звања и овлашћења чланова посаде поморских бродова, што је првостепени орган био дужан да учини и што је пропустио и тиме повредио правила поступка. У решењу је наложено првостепеном органу да у поновном поступку позове тужиоца како би допунио захтев са прецизним налогом које доказе треба да достави. Након тога Лучка капетанија доноси решење број ...-.../...-... дана 24.10.2017. године и прекида поступак о решавању захтева тужиоца за издавање назначеног овлашћења, док се не реши питање без чијег решења се не може донети назначена одлука. Назначено решење је донето из разлога што је Лучка капетанија Београд обавештена од стране Првог основног суда у Београду дописом од 13.07.2018. године да се против тужиоца води кривични поступак због кривичног дела фалсификовања исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ, да је кривични поступак вођен у предмету под бројем К

316/2016, да је била донета ослобађајућа одлука, али је иста укинута решењем Вишег суда у Београду Кж1 493/16 од 12.06.2016. године и да је у току поновни поступак, али пресуда још није донета. На решење првостепеног органа тужилац је изјавио жалбу. Решењем другостепеног органа број .../...-.../...-... од 27.12.2017. године решење од 24.10.2017. године је поништено, а предмет враћен на поновни поступак и одлучивање. Према разлозима тог решења првостепени орган је пропустио да по захтеву овде тужиоца од 29.12.2016. године за издавање овлашћења о оспособљености одлучи, а ово имајући у виду да је захтев тужиоца поднет пре почетка примене новог Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16) а другостепени орган је оценио да је требало применити Закон о општем управном поступку из 1997. године са каснијим изменама и допунама, све сагласно одредби члана 213. став 1. Закона о општем управном поступку. Како то првостепени орган није учинио, то је повредио одредбе поступка. У образложењу је назначено и да је диспозитив побијаног решења неодређен и неразумљив и да се из њега не може утврдити шта представља претходно питање и који орган је надлежан да одлучи о том питању. Наложено је да се у поновном поступку отклоне уочени пропусти и у поновном поступку примени Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16) сагласно одредби члана 213. став 2. истог закона.

У поновном поступку решењем Лучке капетаније Београд број ...-...-...-... од 08.02.2018. године (грешком наведено 2017. године), одбијен је захтев тужиоца од 29.12.2016. године за издавање траженог овлашћења. У решењу је наглашено да, између осталог, подносилац тј. тужилац не испуњава ни услов који се односи на поморски стаж остварен у одговарајућем звању и неодређеној врсти брода применом одредбе члана 144. став 1. тачка б. и члана 132. Уредбе о звањима, условима за стицање звања и овлашћења чланова посаде поморских бродова. Међутим, наведено решење је решењем Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре број ...-...-.../...-... од 06.06.2018. године поништено и предмет враћен на поновни поступак и одлучивање из разлога што тужиоцу није пружена могућност да се пре доношења одлуке изјасни о чињеницама које су од значаја за одлучивање.

Пресудом Првог основног суда у Београду К 1371/06 од 23.02.2018. године, а која је постала правноснажна дана 23.05.2018. године тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело за које је оптужен (чл. 355. став 2. у вези става 1. КЗ). Након тога, дана 02.08.2018. године тужиоцу је уручен сертификат за ... и на основу решења Лучке капетаније од 27.07.2018. године о издавању овлашћења о оспособљености за ... . Тужилац се налазио на евиденцији незапосленог лица у периоду од 22.03.2018. године до 27.01.2014. године, као и у периоду од 29.08.2016. године до 14.01.2019. године. Као поморац на броду у периоду од 13.10.2013. године до 02.08.2018. године, остварио би зараду у износу од 201.044,64 USA долара, што у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан 10.08.2020. године износи 20.074.066,05 РСД, а у периоду од 14.03.2014. године до 28.08.2018. године остварио би зараду у износу од 180.102,49 USA долара што у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан 10.08.2020. године износи 17.983.017,50 РСД. Назначени износ утврђен је путем обрачуна од стране вештака економске струке.

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су оценили да је тужбени захтев тужиоца неоснован, а из следећих разлога:

Лучка капетанија Београд је издала решење од 14.03.2014. године (којим је одузето овлашћење и брисан из регистра везано за оспособљеност ...) и на то решење тужилац није изјавио жалбу. Даље, нижестепени судови налазе да поступање првостепеног органа се не може окарактерисати као неправилно у смислу одредбе члана 172. став 1. ЗОО и чл. 74а Закона о поморској пловидби („Сл. гласник РС“, бр. 87/2011) и чл. 19. Уредбе о звањима, условима за стицање звања и овлашћења чланова посаде поморских бродова („Сл. гласник РС“, бр. 16/2014). Ово из разлога јер поступао у оквиру законских овлашћења, а то је овлашћење да одлучи о захтеву и примени одговарајуће одредбе материјалног права, па стога не може бити одговоран за погрешно тумачење законских норми. У поступку за накнаду штете због неправилног и незаконитог рада органа тужене не може се испитивати законитост самог акта органа тужене који је у управном поступку донет, јер је то овлашћење другостепеног органа, а чињеница да је акт као незаконит оцењен од стране другостепеног органа и као такав поништен, не указује на неправилан и незаконит рад. Даље, то само по себи не значи да је првостепени орган поступао неправилно и незаконито у смислу одредбе члана 172. ЗОО. У складу са својим законским овлашћењима Лучка капетанија Београд је сходно одредби члана 119. Уредбе о звањима и условима за стицање звања и овлашћења чланова посаде поморских бродова вршила проверу, јер се против тужиоца водио кривични поступак због кога су у случају осуђиваности може и одредити мера безбедности, односно заштитна мера у складу са Кривичним закоником (чл. 87. КЗ), те да и то упућује на закључак да од стране првостепеног органа (Лучке капетаније) нема злоупотребе или погрешне примене датих овлашћења, па ни основа за накнаду штете од стране тужене.

По оцени Врховног касационог суда, оваква правна аргументација нижестепених судови није прихватљива. Нижестепени судови пошли од погрешне примене материјалног права (тумачења одредбе члана 172. став 1. ЗОО), што је за последицу имало и непотпуно утврђено чињенично стање, што је имлицирало и доношење незаконитих одлука.

Према одредби члана 35. став 2. Устава РС прописано је да свако има право на накнаду материјалне или нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе.

Према члану 172. став 1. ЗОО правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

У поступку овлашћивања о нечијим правима надлежни орган примењује и тумачи одређене прописе. Стоји чињеница да се свако неправилно тумачење одређеног захтева од стране надлежног државног органа не може сматрати као неправилан рад. Правилно је тумачење да се у поступку накнаде штете не може оцењивати законитост самог акта органа који је у управном поступку донет, а у погледу мериторног одлучивања о самом праву, јер је то овлашћење другостепеног органа. Међутим, приликом одлучивања о

захтеву за накнаду штете, суд може оцењивати да ли постоји неправилан рад одређеног органа, па и органа управе.

У конкретном случају другостепени орган је више пута укидао решење првостепеног органа. Првостепеном органу од стране другостепеног органа наложено како да поступи и назначено који су пропусти учињени од стране првостепеног органа. Те пропусти првостепени орган је требао да отклони. Међутим, из утврђеног чињенично стања произилази да првостепени орган није отклањао пропусти на које му је указивао другостепени орган. Није омогућио тужиоцу да учествује у поступку тј. није га позвао и дао му тачне налоге шта од документације, штра треба да накнадно прибави како би правилно одлучио о поднетом захтеву. Решење о прекиду поступка због вођења кривичног поступка против тужиоца није донето у складу са законом, нити је првостепени орган дао адекватне и прихватљиве разлоге, што констатује и другостепени орган у свом решењу од 24.10.2017. године. По окончању кривичног поступка тужиоцу је издато тражени сертификат за ..., али је то учињено тек 02.08.2018. године.

Међутим, оно што је битно у овој правној ствари, из списка предмета не произилазе утврђене чињенице када је тужилац поново поднео захтев за издавање сертификата у току 2014. године, а у списима предмета недостаје и решење које је донео првостепени орган 02.08.2018. године. То указује да чињенично стање није потпуно утврђено, а што је настало као последица погрешне примене материјалног права и доношење неправилне одлуке.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе Врховног касационог суда, по истима поступити, правилно утврдити чињенично стање везано за период када је тужилац поднео нови захтев за издавање сертификата, прибавиће решење које је донето од стране Лучке капетаније дана 02.08.2018. године, а ради сравнивања садржине решења са претходним решењима и упоређивања да ли је нешто ново предузето у току трајања поступка тј. да ли је тужилац на време и по налозима првостепеног управног органа достављао сву потребну документацију на основу које би се могло одлучити правилно о његовом захтеву ради издавања сертификата, извешће друге потребне доказе и правилном оценом изведених доказа донеће закониту одлуку.

Имајући у виду напред изнето, на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић